

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Io. Baptistæ Portæ Neapolitani Magiæ Naturalis Libri
Viginti**

Della Porta, Giambattista

Frankfurt, 1607

De elixiribus. Cap. XVII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70772)

SUNT elixires præseruatiui corporum, in eo quidem statu, quo ipsum inueniunt, cōseruant, vis eorum est à corruptione tueri, non emendando, sed præseruando, & si per accidens sua tenuitate tollet aliquando morbos. Duplex eius vis, præseruando à morbis, & cōseruando corpus in eo statu, quo inuenit, nec solum humanum, sed plantarum balsami vires æmulatur, cor potissimum inuadit, cerebrum, eaque membra, in quibus potissimum viget spiritus. Elixir trium est specierum, metallicum, gemmeum, & plantarium, vtpote à radicibus, herbis, floribus, seminibus, lignis, resinis, & similibus diffidet ab essentijs, tincturis, & ab omnibus, quæ diximus. Quia ex pluribus fit, ideo tincturæ non seruantur, quia pinguedinis multa expertia subingrediuntur: ob id non oleum, quia perspicuitate, & pelluciditate destituitur, nec essentiæ esse possunt, sed medium quoddam inter omnia, ac habitu potius liquorem quendam, quam aliquid aliud repræsentat, hinc sibi nomen elixir vendicat. Exemplum erit

de bibinella elixir componere.

Radix suo tempore defoditur, & maceietur in sua aqua, & impositis ponderibus putrescat, donec flores suum vigorem consequuti fuerint, qui tunc temporis decerpti, eodem modo macerandi, sed peculiari vasculo: idem de semine faciendum, imponitur in alembico eliciendo phlegma, & oleum, donec siccæ feces remaneant, segregatum in pellicano imponitur, & per duos menses circulatur, tandem excipitur, seruaturque. Nunc aliud describemus,

Elixir ex multis rebus.

Multæ circumferuntur elixiris compositiones, quas mendosas, & varias cognouimus, præterea in extractione olei, & aquarū, adeo difficilis operis, vt potius tempus, & impense terantur, quàm aliquid boni speraremus, & potius ad pompam, & magnificentiam à Principibus factitatum, quam ad beneficium aliquod hominibus

inter-

inferendum, multoties experti sumus, nec ea præstabat, quæ promittebant, ne illo modo confici posse videbatur; hoc autem maiora, quam promittit, vidimus, & experti sumus. Accipe igitur florum saluæ, organi, satyriæ, artemisiæ, sambuci, foliorum saluæ, menthæ albæ, torismarini, basilici, mari, pulegij, & rosarū incomplearum, deinde radicum pyrethri, tormētillæ, bistortæ, betonicæ, carlinæ, aristolochitæ, & sambuci, dictami albi Cretenfis. Vuæ passæ corinthiæ, fructuum pinus, pulparum dactylorū, corticum citri sesquiunciam ex omnib. Inde garyophyllorum, nucis myristicæ, gingeris, zedoariæ, galangæ, piperis longi, & albi, seminis iuniperi, spicæ nardi, macis, cubebis, seminis apij, cardamomi, cinnamomi, stechados, chamædrios, amomi, granorum paradisi, doronicorū, ammoniaci, opopanax, schœnanthi, spodij, bdellij, sagapini, mumix, capsuræ, mastichis, thuris, aloes succotrine, scobis eboris, boli armeni, galliæ moschata, Theriacæ, Mithridatij ligni aloes, & croci æque omnium drachmas ternas, sacchari repurgati libras tredecim, mellis duas. Nos vniuersas, iacintos, rubinos, smaragdos, saphyros, & auri folia ex compositione reiecitimus, quod ratione alibi demonstrauerimus nil operari, præsertim hoc modo, & non nisi imperitorum Medicorum est in pharmacis talia exhibere. Hæc omnia in tenuissimum puluerem redigantur, ac in pellicano, vel alembico cæco reponantur, quibus aquæ vitæ libras duodecim affundito, optime repurgatæ, vt hinc omne dependeat: per mensem in balneo circulari finito, croceum oleum siue quintæ omnium essentiã argenteo cochleari excipito, vel paulatim decolato, moschi oriëntalis, & ambatæ drachmam addito, & vitreo vase optime obturbato claude, ad vsum promendum. Quod relidet, distillabis, & claram aquam habebis, & aliquantulum croceam, oleum sine nidoris fœditate non habebis. Nos satis curiose confecimus oleum ex resinis, radicibus, & seminibus ex prædictis, & simul cõmiscuimus, & rem maximam operati sumus. Operationes multæ sunt contra venena, pestilentes contagiones, & præsertim animam agentibus, nam na-

so perlito, vel gutta gulæ iniecta, animum viuificat, vt sex horis saltem omni suo iudicio viuat.

Quid clissus, & quomodo fiat. CAP. XVIII.

NE quid omittamus, & clissus quid sit, quomodo-
ue efficiatur, docebimus. Clissus est extractio sub-
tilitatis omniū plantæ partium in vnum esse commu-
ne coiens. Est in planta radix, herba, flos, fructus, & se-
men, & partium illarum cuiuslibet peculiaris natura in-
est. Confectio talis erit. Radix colligitur quādo matu-
ritate absoluta est, folia quū præsupponimus iusto tem-
pore collecta, ac decerpta, flores quum iam diffundun-
tur, sic fructus, & semina, ex his omnibus subtilitates, si-
ue essentiæ extrahantur, distillando, putrificando, cal-
cinandoq; , vel quouis alio iam modo edocto. Vbi ven-
t à singulis separatim altera in olei formam, altera salis,
vel liquoris eductæ fuerint, tunc omnes in vnum con-
iunguntur, vt congressu, & societate mutua vnita, in v-
num corpus cocant, siue sal, siue oleum, siue liquor fue-
rit, tam clissum rei habebimus. Sunt qui vasis ad id par-
tatis distillando vniant hoc modo, tribus cucurbitis æ-
qualis amplitudinis, longitudinisq; liquorem, oleum
& sal iniiciunt, tria colla in vnum colligata, in pileum
immittunt, & qui fideliter colla omnium recipiat, &
concludat, & probe lutatis, ignis subijcitur, qui ex sin-
gularum contentis tenuiorem essentiam sustollit, & in
pileo cocunt, & per officium in subiectum vasculum
excludit, quod excipitur, reponiturque. Hic ex multis
virtutibus vnitus occultos corporis meatus rimatur, &
insignem in medicando vsam præstat.

Quomodo oleum ex salibus paretur. CAP. XIX.

DIXIMVS multos olei extrahendi modos, nunc au-
tem quomodo ex salibus extrahatur, vt potētius,
tenuius, & penetrantius operentur. Præterea nec alio
modo confici poterant. Videntur aliquid pinguedinis
habere, tamen nec ardent, nec aliud olei habere viden-
tur, scilicet vt mediam quoddam. Primo

Oleum